

Ikaalisten kaupungin elintarvikehankintastrategia vuosille 2014 – 2018

Valmistelu / palvelupäällikkö Kaija Rönni (p. 4501 266)

Ikaalisten kaupunginhallitus on 11.6.2012/101 §:ssä käsitellyt valtuustoaloitetta suomalaisten elintarvikkeiden käytön lisäämiseksi Ikaalisten kaupungilla. 26.11.2012 Ikaalisten kaupunginhallitus 188 §:ssa on hyväksynyt selvityksen elintarvikehankinnoista, päättänyt selvittää yhteisen elintarviketarjouspyynnön tekemisen mahdollisuutta Hämeenkyrön kunnan kanssa ja päättänyt laatia elintarvikehankintastrategian, jossa se sitoutuu käyttämään paikallisia lähiruokatuotteita. Lisäksi Ikaalisten kaupunginhallitus päätti perustaa elintarvikehankintastrategiatyöryhmän, jonka tuli laatia elintarvikehankintastrategia kaupunginhallitukselle 31.5.2013 mennessä.

Hämeenkyrön kunta on ilmoittanut halukkuutensa tehdä yhteiset elintarvikehankintatarjoukset Ikaalisten kaupungin kanssa, vaikka se on aloittanut tarjouspyynnön laadinnan Parasta Pöytään Pirkanmaalta – hankkeessa vuonna 2012. Ensimmäiseksi yhteiseksi tarjouspyyntöjen tekopäiviksi on sovittu 21.5. ja 24.5.2013. Tarjousta koordinoi Pro-Hankinta Oy:ltä Kati Myllyniemi, joka toimii Parasta Pöytään Pirkanmaalta -hankkeen yhdyshenkilönä. Tavoitteena hankkeessa on tehdä julkinen tarjouspyyntö, jossa lähiruokaa huomioidaan mahdollisimman hyvin esimerkiksi muille julkisille yksiköille. Tavoitteena on saada tarjouspyyntö valmiiksi viikolla 25, niin että tarjoukset voidaan käsitellä syksyllä 2013 ja uusi hankintakausi voidaan aloittaa 1.1.2014 alkaen.

Ikaalisten kaupungin elintarvikehankintastrategiatyöryhmä sai valmiiksi alustavan hankintastrategiaehdotuksen, joka jakautuu kolmeen osaan: peruseriaatteet, nykytila ja tavoitteet ja strategian jalkauttaminen.

Elintarvikehankintojen peruseriaatteet:

- Ikaalisten kaupungin tavoitteena on nyt ja tulevaisuudessa käyttää mahdollisimman paljon paikallisia, lähellä tuotettuja suomalaisia elintarvikkeita/tuotteita eli paikallista lähiruokaa
- Suomalainen tuote = vähintään 75 % raaka-aineesta* on suomalaista ja tuote on tuotettu/jalostettu Suomessa. *= Hyvää Suomesta -kriteeri.
- Paikallisella lähiruoalla tarkoitetaan suomalaisista raaka-aineista lähellä tuotettua/jalostettua elintarviketta tai tuotetta. Paikallisen lähiruokatuote on tuotettu/jalostettu pienyrityksessä Ikaalisissa ja sen rajakunnissa. Mikäli tuotetta ei valmisteta tällä alueella, niin alueeseen voidaan lukea myös lähin mahdollinen valmistus-/jalostuspaikka Pirkanmaalla. Lisäksi Ikaalisten kaupungin tehdessä hankintayhteistyötä muiden kuntien kanssa, niin määritelmään voidaan liittää yhteistyökunta ja sen rajakunnat.
- Paikallisen lähiruokan käytön lisäämisen tavoitteena on tukea alkutuotantoa ja varmistaa huoltovarmuutta paikkakunnalla sekä luoda uutta ja ylläpitää vanhaa paikallista elintarviketoimintaa.
- Paikallisella lähiruokan käytön tavoitteena on tukea paikallista ruokakulttuuria vauvasta vaariin, tukea päivähoitossa alkanutta Sapere-toimintaa, annetaan ruualle” juuret ja versot”, joita voidaan yhteistyössä kehittää hankintakumppaneiden kanssa. Hankintastrategian toteuttaminen edellyttää yhteistyötä eri asiakasryhmiemme kanssa, esim.

tutustumiskäyntien avulla. Hankintastrategian toteuttaminen edellyttää yrityksen ja tuottajan sekä hankintayksikön yhteistä teknistä vuoropuhelua, jotta hankintatavoitteet saavutetaan. Teknistä vuoropuhelua tulee tehdä vähintään kerran vuodessa yhteistyökumppanin kanssa. Hankintastrategiassa varataan mahdollisuus kehittää yhteistoimintaa neuvottelumenettelyn avulla esim. option käyttöönottovaiheessa.

- Tavoitteena on suunnitella elintarvikkeiden hankintaratkaisut siten, että tarvitaan mahdollisimman vähän hankintoja, luonnonvaroja, energiaa ja kuljetuksia. Alihankkijoiden käyttäminen esim. kuljetuspalveluihin hyväksytään ja yhteiskuljetuksia suositellaan.
- Elintarvikkeiden toimittajan/valmistajan edellytetään kuuluvan alkutuotannon, ilmoitetun elintarvikehuoneiston tai hyväksytyyn laitoksen kautta valvonnan piiriin (mm. elintarvikevalvonta), mikäli lainsäädäntö niin vaatii.

Nykytilanne ja tavoitteet:

- Ikaalisten kaupunki käyttää paikallisen lähiruoan hankintaan nyt 14 % elintarvikemäärärahoistaan. Prosentit koostuvat seuraavista tuoteryhmistä: leipomotuotteet, perunat ja juurekset, tuorevihannekset, lihajalosteet ja marjat.
- tavoitteena on, että Ikaalisten kaupunki sitoutuu käyttämään elintarvikehankinnoistaan paikallisen lähiruoan ostamiseen
- vuonna 2014 16 % kaikista elintarvikemäärärahoista (+ 15 000 €, vrt. nykyinen)
- vuonna 2015 18 % kaikista elintarvikemäärärahoista (+ 15 000 €, vrt. v. 2014)
- vuonna 2016 18 % kaikista elintarvikemäärärahoista
- vuonna 2017 alkaen vähintään 20 % kaikista elintarvikemäärärahoista (+15 000 €, vrt. v. 2016)
- tavoitteena on hankkia ensisijaisesti paikallista lähiruokaa ja toissijaisesti paikallista lähiluomuruokaa. Lisäksi tavoitetta tukemaan tehdään oma paikallinen logo, joiden avulla asiakkaalle kerrotaan, että kyseessä on lähiruokatuote.

Strategian jalkauttaminen käytäntöön tarkoittaa seuraavia asioita:

- 1) Lähi- ja lähiluomutuotteita käytetään saatavuuden mukaan pääasiassa omavalmisteisessa leivonnassa, puuroissa (kotimaisten viljalajien osalta), tuorevihanneksissa, juureksissa ja muissa satokauden tuotteissa, perunoissa, kananmunissa, puutarhamarjoissa (tuoreena ja pakastettuna) ja metsämarjoissa (mahd. myös suora hankintana markkinahintaan itsepoimijoilta sekä suomalaisia metsämarjoja tarjoavilta yrityksiltä mahdollisimman läheltä).
- 2) Liha- ja lihajalosteita käytetään juhlatarjoiluissa ja erityistilanteissa.
- 3) Riistalihaa käytetään saatavuuden ja tarpeen mukaan juhlatarjoiluissa ja erityistilanteissa.
- 4) Järvikala ja – kalajalosteet käytetään saatavuuden ja tarpeen mukaan juhlatarjoiluissa ja erityistilanteissa.
- 5) Maitotuotteista lähiruokaa on ternimaito, jota käytetään saatavuuden mukaan ja lain sallimissa rajoissa.
- 6) Kaupungin oman organisaation ulkopuolelta tilattavissa edustus- ja juhlatarjoiluissa pyritään käyttämään lähi- ja lähiluomutuotteita.

Ehdotus / vt. kaupunginjohtaja Kalle Mäkelä:

Ikaalisten kaupunginhallitus päättää hyväksyä elintarvikehankintastrategian ja edellyttää sen käyttämistä mahdollisimman monipuolisesti yhteisessä tarjouspyynnössä Hämeenkyrön kunnan kanssa. Lisäksi kaupunginhallitus edellyttää elintarvikehankintastrategian säännöllistä päivittämistä ja asetettujen tavoitteiden seuranta.

Päätös: